Izvedbeni plan nastave (*syllabus*[1])

Sastavnica	**Odjel za povijest umjetnosti**					**akad. god.**	2025./2026.
Naziv kolegija	**Teorija umjetnosti**					**ECTS**	**6**
Naziv studija	**Diplomski jednopredmetni sveučilišni studij povijesti umjetnosti – konzervatorski i muzejsko-galerijski smjer**						
Razina studija	☐ preddiplomski	☒ diplomski	☐ integrirani	☐ poslijediplomski			
Godina studija	☐ 1.	☒ 2.	☐ 3.	☐ 4.	☐ 5.		
Semestar	☒ zimski ☐ ljetni	☐ I.	☐ II.	☒ III.	☐ IV.	☐ V.	☐ VI.
Status kolegija	☒ obvezni kolegij	☐ izborni kolegij	☐ izborni kolegij koji se nudi studentima drugih odjela	**Nastavničke kompetencije**	☐ DA ☒ NE		
Opterećenje	30	**P**	30	**S**		**V**	**Mrežne stranice kolegija** ☒ DA ☐ NE
Mjesto i vrijeme izvođenja nastave	Dvorana 113, SRI 16:00-20:00	**Jezik/jezici na kojima se izvodi kolegij**	Hrvatski jezik				
Početak nastave	1.10.2025.	**Završetak nastave**	23.01.2026.				
Preduvjeti za upis	Upisan diplomski studij povijesti umjetnosti						
Nositelj kolegija	izv. prof. dr. sc. Antonija Mlikota						
E-mail	amlikota@unizd.hr	**Konzultacije**	Dostupno na web stranici Odjela				
Izvođač kolegija	Ivana Hanaček, d. p. u.						
E-mail	ihanacek21@unizd.hr	**Konzultacije**	Dostupno na web stranici Odjela				
Izvođač kolegija	Nikola Zmijarević, mag. hist. art						
E-mail	nzmijarev21@unizd.hr	**Konzultacije**	Dostupno na web stranici Odjela				
Suradnici na kolegiju							
E-mail		**Konzultacije**					
Suradnici na kolegiju							
E-mail		**Konzultacije**					
Vrste izvođenja nastave	☒ predavanja	☒ seminari i radionice	☐ vježbe	☐ obrazovanje na daljinu	☐ terenska nastava		
	☒ samostalni zadaci	☐ multimedija i mreža	☐ laboratorij	☒ mentorski rad	☐ ostalo		
Ishodi učenja kolegija	1. Razumjeti kompleksnost predmeta istraživanja u okviru studija povijesti umjetnosti. 2. Kompetentno koristiti temeljnu terminologiju povijesti umjetnosti. 3. Objasniti razlike i društvene funkcije načina pisanja o umjetnosti. 4. Objasniti razliku između različitih teorijskih pristupa predmetu povijesti umjetnosti od sredine 19. stoljeća do danas. 5. Kompetentno primijeniti metode formalno-stilske i ikonografske analize umjetničkog djela te objasniti njihove epistemološke ishode. 6. Uspostaviti korelacije između stilskih formacija i razumjeti dinamiku njihove izmjene. 7. Argumentirano zauzeti vlastito stajalište prema metodama i praksama povijesti umjetnosti. 8. Kompetentno koristiti različite analogne i digitalne izvore podataka, te proizvesti kraće radove na zadane teme prema svim pravilima pisanja esejističkog teksta.						

[1]Riječi i pojmovni sklopovi u ovom obrascu koji imaju rodno značenje odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

Ishodi učenja na razini programa	1. Prepoznati, definirati i klasificirati ključne stileme određenog umjetničkog djela ili pojave, kao i interpretirati i kritički prosuditi koncepte njihove oblikovne, značenjske i strukturne razine. 2. Susljedno klasificirati povijesnoumjetničke i teorijske teme, probleme i pristupe umjetničkim praksama tijekom povijesti umjetnosti. 3. Procijeniti i obrazložiti sličnosti i razlike među određenim povijesnoumjetničkim i teorijskim idejama u povijesno i teritorijalno razlučivim pojavama i razdobljima. 4. Definirati i razlikovati povijesnoumjetničke metode analize i interpretacije umjetničkih djela i pojava na naprednoj razini te znati prepoznati, odabrati i koristiti različite pristupe u metodologiji znanstvenog istraživanja. 5. Opisati i preispitati sastavnice umjetničkih djela i pojava i integrirati ih u širi kulturni i društveni kontekst korištenjem prikladnih standardnih i inovativnih metodoloških alata povijesti i teorije umjetnosti. 6. Prepoznati, imenovati, objasniti i primijeniti složeniju i uže stručnu povijesnoumjetničku terminologiju u usmenom i pismenom obliku. 7. Demonstrirati primjere različitih normativnih i nenormativnih strategija interpretacije umjetničkih djela i pojava. 8. Koristiti različite konceptualne teorijske metode interpretacije i prezentacije umjetničkih djela i pojava. 9. Izabrati i integrirati sadržaje, metode i terminologiju srodnih disciplina (povijest, arheologija, etnologija, kulturna antropologija, komparativna književnost, estetika, filologija i dr.). 10. Kritički procijeniti i koristiti interdisciplinarne i druge oblike međudisciplinarnih praksi i metoda u okviru vizualne kulture u području društveno-humanističkih znanosti.

Načini praćenja studenata	☒ pohađanje nastave	☒ priprema za nastavu	☒ domaće zadaće	☐ kontinuirana evaluacija	☐ istraživanje
	☐ praktični rad	☐ eksperimentalni rad	☐ izlaganje	☐ projekt	☒seminar
	☐ kolokvij(i)	☐ pismeni ispit	☒ usmeni ispit	☐ ostalo:	

Uvjeti pristupanja ispitu	Pohađanje nastave, odrađeni seminarski zadaci		
Ispitni rokovi	☒ zimski ispitni rok	☐ ljetni ispitni rok	☐ jesenski ispitni rok
Termini ispitnih rokova	https://pum.unizd.hr/ispitni-termini1		https://pum.unizd.hr/ispitni-termini1
Opis kolegija	Cilj kolegija je upoznati studente s različitim određenjima umjetnosti – od 18. stoljeća, do danas – te s različitim načinima pisanja o umjetnosti. Predavanja će pratiti razvoj povijesti umjetnosti kao znanstvene discipline i kao kulturalne prakse. S posebnom ćemo pažnjom pristupiti analizi ključnih teorijskih tekstova o umjetnosti kako bi studenti uspostavili distinkciju između teorijskog diskursa, znanstvenog teksta i likovne kritike. Kolegij obuhvaća učenje i primjenu temeljnih pojmova teorije umjetnosti. Bavit ćemo se predkritičkim razdobljem u razvoju discipline i analitičkim aparatom modernističke povijesti umjetnosti. Nakon toga, uslijedit će kritička razmatranjima temeljnih analitičkih kategorija discipline poput stila, forme i ikonografije. Objasnit će se dogovorni karakter stilskih formacija i dati primjeri suvremenih, kritičkih intervencija u dijakronijsku periodizaciju. Zatim će se objasniti razgranati smjerovi teorijsko-metodološkog aparata nove povijesti umjetnosti i njezinih pristupa analizi umjetničkog djela. Bavit ćemo se socijalnom povijesti umjetnosti, njezinim korelacijama s marksističkom filozofijom, kao i intervencije u disciplinu koje su donijeli feministička kritika, postkolonijalni diskursi, rodni studiji, *queer* teorija, globalna povijest umjetnosti i digitalna povijest umjetnosti. Obrazložit će se kulturalni, povijesni i ekonomski razlozi hegemonijske pozicije zapadnoeuropske povijesti umjetnosti i njezin odnos prema umjetnosti drugih civilizacija. Studenti će dobiti osnovni uvid u teorijska polazišta ključnih predstavnika tradicionalne povijesti umjetnosti (Wölfflin, Riegel, Warburg, Panofsky, Gombrich), „nove povijest umjetnosti“ 1970ih i 1980ih godina, kao i u recentna zbivanja u polju teorije umjetnosti.		
Sadržaj kolegija (nastavne teme)	1.UVODNI SAT 2.Načini gledanja I: umjetničko djelo u doba tehničke reprodukcije 3.Načini gledanja II: stil, forma i materijalnost umjetničkog djela 4.Načini gledanja III: ikonografija		

	5.Nova povijest umjetnosti: umjetničko djelo kao društvena činjenica 6.Socijalna povijest umjetnosti 7. Teorija avangarde 8.Feministička kritika i povijest umjetnosti 9.Postkolonijalna kritika, eurocentričnost discipline i Globalni jug 10.Nevolje s rodom: *queer* studije i povijest umjetnosti 11.Globalna povijest umjetnosti 12.Digitalna povijest umjetnosti 13.Naručitelj umjetničkog djela, pitanja ukusa, reprezentacije i umjetničkog tržišta 14.Izvođenje vizualnih seminara 15.ZAVRŠNI SAT S DISKUSIJOM
Obvezna literatura	1. Čitanka odabranih tekstova, eseja i odabrana poglavlja 2. J. Berger. *Načini gledanja*. Zagreb: Školska knjiga, 2021. [1972.]. 3. Lj. Kolešnik. *Umjetničko djelo kao društvena činjenica*. Zagreb: Institut za povijest umjetnosti, 2005. 4. J. Hörisch. *Teorijska apoteka. Pripomoć upoznavanju humanističkih teorija posljednjih pedeset godina, s njihovim rizicima i nuspojavama*. Algoritam, 2007. 5. C. Freeland. *But Is It Art?: An Introduction to Art Theory*. New York: Oxford University Press, 2001.
Dodatna literatura	1. R. S. Nelson / R. Shiff. *Critical Terms of Art History*. Chicago, 2003; poglavlje "Modernism". 2. U. Kultermann. *Povijest povijesti umjetnosti: put jedne* znanosti. Zagreb, 2002. 3. M. Šuvaković. *Pojmovnik suvremene teorije umjetnosti*. Zagreb, 2005. 4. D. Preziosi. *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford University Press, Oxford, 2009. 5. H. Wölfflin. *Temeljni pojmovi povijesti umjetnosti*. Kontura, Zagreb, 1998. 6. M. Hatt / C. Klonk. *Art History: A Critical Introduction to its Methods*. Manchester University Press, 2006. 7. J.J. Winckelmann / H. Wölfflin / A.M. Warburg. *Ideal, forma, simbol*. Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 1995. 8. L. Schneider Adams. *The Methodologies of Art: An Introduction*. Westview Press, 2009.
Mrežni izvori	http://www.theartstory.org, https://arthive.com; http://www.arthistoryarchive.com; http://artchives.fondazionezeri.unibo.it/; https://dahd.hcommons.org/

Provjera ishoda učenja (prema uputama AZVO)	Samo završni ispit					
	☐ završni pismeni ispit	☒ završni usmeni ispit	☐pismeni i usmeni završni ispit	☐praktični rad i završni ispit		
	☐samo kolokvij/zadaće	☐kolokvij / zadaća i završni ispit	☐ seminarski rad	☒ seminarski rad i završni ispit	☐praktični rad	☐drugi oblici

Način formiranja završne ocjene (%)	50% seminarski rad, 50% završni usmeni ispit	
Ocjenjivanje kolokvija i završnog ispita (%)	0-59%	nedovoljan (1)
	60-69%	dovoljan (2)
	70-79%	dobar (3)
	80-89%	vrlo dobar (4)
	90-100%	izvrstan (5)
Način praćenja kvalitete	☒ studentska evaluacija nastave na razini Sveučilišta ☐ studentska evaluacija nastave na razini sastavnice ☒ interna evaluacija nastave ☒ tematske sjednice stručnih vijeća sastavnica o kvaliteti nastave i rezultatima studentske ankete ☐ ostalo	
Napomena / Ostalo	Sukladno čl. 6. *Etičkog kodeksa* Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, „od studenta se očekuje da pošteno i etično ispunjava svoje obveze, da mu je temeljni cilj akademska izvrsnost, da se ponaša civilizirano, s poštovanjem i bez predrasuda". Prema čl. 14. *Etičkog kodeksa* Sveučilišta u Zadru, od studenata se očekuje „odgovorno i savjesno ispunjavanje obveza. [...] Dužnost je studenata/studentica čuvati ugled i dostojanstvo svih članova/članica sveučilišne zajednice i Sveučilišta u Zadru u cjelini, promovirati moralne i akademske vrijednosti i načela.[...]	

	Etički je nedopušten svaki čin koji predstavlja povrjedu akademskog poštenja. To uključuje, ali se ne ograničava samo na: - razne oblike prijevare kao što su uporaba ili posjedovanje knjiga, bilježaka, podataka, elektroničkih naprava ili drugih pomagala za vrijeme ispita, osim u slučajevima kada je to izrijekom dopušteno; - razne oblike krivotvorenja kao što su uporaba ili posjedovanje neautorizirana materijala tijekom ispita; lažno predstavljanje i nazočnost ispitima u ime drugih studenata; lažiranje dokumenata u vezi sa studijima; falsificiranje potpisa i ocjena; krivotvorenje rezultata ispita“. Svi oblici neetičnog ponašanja rezultirat će negativnom ocjenom u kolegiju bez mogućnosti nadoknade ili popravka. U slučaju težih povreda primjenjuje se *Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata/studentica Sveučilišta u Zadru*. U elektroničkoj komunikaciji bit će odgovarano samo na poruke koje dolaze s poznatih adresa s imenom i prezimenom, te koje su napisane hrvatskim standardom i primjerenim akademskim stilom.